

posebno učiteljsko tiskarno. Prisotne obvešča tudi o sklepu „Zaveze“, da je prispevati odslej zanjo po 1 K od osebe, kar so prisotni vzeli z odobrenjem v znanje. Slednjic pozdravlja predsednik mile goste. (Živio-klici.)

Takoj po overovljenju zapisnika zadnjega zborovanja nam je poročal v vrlo lepi in interesantni obliki nadzornik g. M. Kante, o novem šolskem in učnem redu.

Poročilo je bilo jako temeljito. Iz njega je bilo razvidno, da nam novi učni red ne nuja, žal, nikakovih posebnih olajšav, pač pa nova — bremena.

Je pač vedno ta nesrečna vlada na dnevnem redu, ki zna tako lepo ukazovati, ali kadar je treba učiteljstvu kruha, takrat je gluha in noče niti vedeti, da sploh eksistuje kakova uboga učiteljska para v državi.

Nam so sicer plače regulirane po sedanjih draginskih razmerah, ali to so storili naši, z itak neznosnimi davki in dokladami obloženi okrajji, ne pa ona vlada, ki nam zna tako lepo diktirati pri zeleni mizi.

Kadar se glase prošnje za šole, in to posebno slovenske, je vedno preuboga, le za miroljubne, neumorno delavne razgrajče proti šoli okolo „Slovenca“ itd. ni preuboga.

Na to je nastopil s svojim poročilom „Učiteljstvo“ tovariš g. Ant. Mervič.

Referat je bil tako zanimiv, da so ga udeleženci poslušali z največjo pozornostjo. Videlo se je, da je čital mnogim navzočim to kar iz srea.

V precej sarkastični, a vendar primerni obliki nam je povedal marsikatero resnico, tihočo se našega stanu. Četudi je poročilo trajalo nad 1 uro, vendar ni to nič motilo pozornosti poslušalcev.

Zadnja točka, eventualni predlogi, je izostala, ker smo se z referati nepričakovano zakasnili, zato je predsednik zaključil zborovanje v nadi, da se v kratkem zopet sestanemo v vsaj enakem številu kot danes, da tako pokažemo javnosti, kako lepo napreduje naše društvo v zadnjem času.

Književnost in umetnost.

„Zvonček“ prijavlja v 11. številki to-le vsebino: 1. Na Vernih duš dan. Josip Vandot. Pesem. — 2. Junak. C. Golar. Pesem. — 3. Kužek. E. Gangl. Pesem s podobo v barvotisku. — 4. Ubogi Peterček. Borisov. Povest. — 5. Iz kraljestva živali. Mara Ivanovna Tavčarjeva. Basen. — 6. Gos in palček. Mara Ivanovna Tavčarjeva. Basen. — 7. Povodni konj. Lad. Ogorek. Popis s podobo. — 8. Na jelena! Andrej Rapè. Povest. — 9. Dobil je kolač. Ivo Blažič. Povest. — 10. Gospodinja Ivanka. E. Gangl. Povest s podobo. — 11. Labodi. Osojski. Pesem. — 12. Igrišče. I. B. Zabavni spis s podobo. — 13. Zajčja šola. Podoba v barvotisku. — 14. Izgubljeni sin. Juraj Pongrac. Povest. — 15. Pouk in zabava. Zastavica v podobah. Fr. Rojec. — Zajčja šola. — Kavovec. — Železnice na Kranjskem. — Bajkalsko jezero. — Kunci v Avstraliji. — Koliko psov je na svetu. — Vrednost železnic vsega sveta. — Nazaj v planinski raj! V. Krek. Uglasbena pesem. — Rešitev.

Politiški pregled.

* **Avstrija in Italija.** Resni italijanski listi pišejo, da bo naloga novega avstrijskega ministra za zunanje zadeve ta, da zabrani vmešavanje Nemčije v avstrijsko-italijanske razmere. Ako pa si misli Avstrija osvojiti del Balkana, potem stopi v veljavo tista določba trozvezne pogodbe, ki v takem slučaju zagotavlja Italiji primerno kompenzacijo. Uradna „Tribuna“ pravi o Aerenthalu, da bo še bolj gojil prijateljstvo do Italije kot njegov prednik.

* **Novi brambovski minister** je podmaršal Julij Latscher, doslej poveljnik 9. voja v Jožefovem. V svojem poklicu je baje strokovnjak.

* **Srbija.** Državnih dolgov ima Srbija 451,677.676 dinarov.

* **Za avtonomijo Bosne in Hercegovine.** V Belgradu je ustanovila visokošolska mladež iz Bosne in Hercegovine klub, ki mu je naloga, da širi propagando za avtonomijo Bosne in Hercegovine.

* **Rusija.** Od oktobra lanskega leta do današnjega dne je bilo na Ruskem 22.721 ljudi ubitih v pogromih, 25.323 obsojenih na smrt, 523 časnikov je bilo od oblasti ustavljenih in 647 urednikov toženih pred sodišči. Tako se pripravljajo na volitve v dumo. — Na shodu v Petrogradu je sklenilo 400 dijakov resolucijo, v kateri naglašajo potrebo skrajnega boja proti carizmu.

* **Ločitev cerkve od države na Francoskem.** Pariški „Matin“ je priobčil razgovor z naučnim ministrom. Briand se je izjavil: Dne 12. decembra se izvrši nekaj posebno resnega. Katoliška cerkev, ki je odbila zakon, ki ji je šel na roko, se bo morala vdati občnemu zakonu, ker pravi člen tega zakona o ločitvi, da jamči republika za svobodno izvrševanje bogoslužja, torej bo možno izvrševati katoliško bogoslužje kakor vsako drugo. Država ne prepoveduje te pravice ter bo dajala cerkve na razpolago. Župniki bodo maševali in propovedovali v cerkvah kakor doslej. Cerkve pa bodo smeli le uporabljati, ne bodo pa njihova lastnina kakor bi bile sicer, ako bi jih prevzele bogoslužne družitve. Župniki bodo smeli v cerkve le zato, ker bodo to dopuščale država in občine, dočim bi lahko hodili vanje z dovoljenjem zakona. Isto se zgodi s poslopji, ki pripadajo katoliški cerkvi. Cerkev v Lurdu in ona presv. Srca na Montmartru ter nad 2000 drugih cerkvâ na francoskem postanejo državna last. Tako bo sekvestriran tudi imetek 400 mil. frankov, ki bi bil sicer izroččen bogoslužnim družitvam. Za vernike se ne izpremeni nič, pač pa vse za svečeništvo. Zakon o ločitvi je dovolil katoliški cerkvi velike privilegije, toda cerkev si je rajša izvolila uboštvo namesto bogastva. Edina napaka vlade je bila, ker je mislila, da se zgodi ravno nasprotno.

Vestnik.

† **Ravnatelj Jos. Hubad.** Dne 31. oktobra t. l. je umrl ravnatelj kranjske gimnazije, g. Josip Hubad, na Velikem Lošinju, kamor se je šel zdraviti. Pokojnik je bil rojen leta 1850. v Vesci, občina Vodice na Gorenjskem. Dopršivši gimnazijo v Ljubljani se je podal na vseučilišče na Dunaj, kjer se je posvetil prirodoznanstvu. Na Dunaju je služil tudi kot enoletni prostovoljec, pozneje pa kot profesorski kandidat na dunajski akademični gimnaziji, nekaj let nato je potoval kot zasebni učitelj in vzgojitelj z baronom Morpurgom in grofom Wadziekem in bil slednjic nastavljen kot suplent na državnem gimnaziju v Trstu. Leta 1884. je bil stalno nameščen na takrat obstoječi spodnji gimnaziji v Kranju in bil po njeni opustitvi leta 1886. dodeljen gimnaziji v Ljubljani. Ko so leta 1890/1891 ustanovili drugo državno gimnazijo v Kranju, je dobil profesor Hubad službo na tej gimnaziji. S šolskim letom 1894/1895 se je v Kranju opuščen spodnja gimnazija zopet otvorila v popolno višjo gimnazijo, in kot začasnega voditelja so imenovali profesorja Hubada. Že v naslednjem letu je dobil stalno mesto ravnatelja kranjske gimnazije. L. 1902. je ravnatelj Hubad nevarno zbolel, tako, da so ga morali operirati. Od tistega časa ni bil več popolnoma zdrav. Konec šolskega leta 1905/1906 je začel ravnatelj Hubad ne navadno hirati. V počitnicah si je iskal zdravja v Kranjski gori in se je podal začetkom leta 1906/1907. potem ko je dobil polletni dopust, na Veliki Lošinj, kjer ga pa je dohitela smrt. Bil je tudi literarno delaven. Znan je njegov „Prirodopis“ za meščanske šole. Svoje dni je bil sotrudnik tudi našemu listu. B. i. p. l

Hrvaški vseučiliški tečaj v Ljubljani. Iz Zagreba poročajo, da se je te dni mudil tam g. dr. Fr. Ilešič iz Ljubljane, da pridobi hrvaške vseučiliške profesorje in druge hrvaške učenjake za sodelovanje pri nameranih vseučiliških tečajih v Ljubljani. Dr. Ilešiču so gospodje obljubili, da izpolnijo njegovo prošnjo.

Učiteljski dobrotniki. „Društvo za zgradbo učiteljskega konvikta so darovali: Krajni šolski svet v Postojini 10 K namesto venca na grob šolskemu slugi; Gornjegrajsko učiteljsko društvo 4 K 74 h (ostanek pokroviteljine); tvrdka Fran Ksav. Souvan v Ljubljani 26 K 50 h (v

smislu gospodarskega programa). Živili učiteljski dobrotniki in nasledniki! Bog plati!

Letnino za učiteljski kovčik so plačali: tov. Fran Črnagoj, nadučitelj v Ljubljani; tov. Josip Lasbacher, nadučitelj, tov. Matija Lichtenwallner, učitelj, tov. Davorin Lesjak, učitelj in tov. Tomislav Stani, učitelj, vsi v Bušah na Štajerskem. Bog plati!

Šolska vodstva, oziroma krajne šolske svete, ki so pre-jeli knjižice „Pri našem cesarju“, pa še niso poravnali računa, prosimo opetovano, da to storé čimpreje.

Okrajna učiteljska društva prosimo, da plačajo letnino „Slovenskemu deželnemu učiteljskemu društvu“ in sicer po 10 h od uda.

Ljubljanski občinski svet je izvolil iz svoje srede v deželni šolski svet med dr. Karla Bleiweisa-Trsteniškega. V občinskem svetu so trije šolniki: dva ravnatelja srednjih šol in nadučitelj J. Dimnik.

Imenovan je tovariš Alojzij Novak, učitelj na Bledu, za učitelja v Kranj, na njegovo mesto pride tovariš Ivan Kalan iz Kranja.

„**Narodni List**“, glasilo narodne stranke za Štajersko, je začel izhajati v Celju. Doslej sta izšli dve številki. „Narodni List“ izhaja vsak petek in ga tiska Zadržna tiskarna v Krškem.

„**Ednost**“ prijavlja v svoji 299. številki naš zadnji uvodni članek.

Iz tovariških krogov v Vojniku nam poročajo, da n-tica, priobčena v 42. št. t. l. našega lista, o nameravanem razširjenju tamošnje nemške trirazrednice nima dejanske podlage.

Mnoga šolska vodstva so uvedla za „Šolska naznanila“ posebne kuverte z napisi ter so jih naročila z drugimi tiskovinami v naši tiskarni. Taki ovitki so neobhodno potrebni, če hočemo da nam vrnejo otroci „Šolska naznila“ čista in snažna. Zato smo jih pridelali tudi onim šolskim vodstvom, ki jih niso naročila. Blagovolite nam oprostiti to in obdržite ovitke!

Druga mirovna konferenca. Mednarodni mirovni biro javlja, da se vrši druga haška mirovna konferenca v drugi polovici leta 1907. S kakšnim uspehom?

Pred upravnim sodiščem na Dunaju se je dne 27. pret. mes. vršila v zadevi tovariša nadučitelja G. Gašperina, kjer so mu po večurni razpravi priznali višjo pokojnino. Gosp. Gašperina je zastopal dunajski odvetnik dr. Egger.

Zaščita koristnih ptic. Avstro-Ogrska, Nemčija, Belgija, Španija, Grška, Portugalska, Švedska, Norveška in Švica so sklenile pogodbo, da bodo v svojem področju čuvala koristne ptice, zlasti one, ki jedo žuželke in gosenice. — Italija ni v tej mednarodni pogodbi. Tamkaj pobijejo na leto na milijone ptic selivk, in to ne le gladno ljudstvo, ampak knezi, grofi, učenjaki, bogatini itd. In ravno preko Italije se na jesen seli največ ptic. To je tudi kultura!

Morske globočine. Najbolj plitev od vseh oceanov je Indijski ocean, in njegove globočine se ne nahajajo morda v njegovi sredini, marveč ob obalah, okolo Sundajskih otokov. Južno od otoka Sumbara je morje globoko 6205 metrov, a še večja globočina — 7300 metrov — se nahaja blizu otoka Amboine. Tihi Ocean je na 44° 55' severne širine in 152° 26' vzhodne dolžne globok 8513 metrov. Še do pred 10 leti se je mislilo, da je to največja morska globočina. Leta 1895. so pa dobili vztočno od otoka Tonga mesto, kjer je bilo morje 8960 metrov globoko, a v bližini so odkrili potem še večjih globočin, in sicer do 9000 metrov, in sicer so izmerili vztočno od Neprijateljskih otokov globočino 9427 metrov. Nekoliko let je to mesto veljalo za najglobokeje, dokler niso povodom polaganja kabela od San Franciska preko Tihega Oceana na Filipinske otoke naleteli pri Marijanskem otoku Gvamnu globočino 9633 metrov. In to je dosedaj absolutno najglobokeje znano mesto. Najnoveja proučavanja morskih globočin ne dajo zgleada, da se sploh dobi večja morska globočina.

Prebivalstvo nemške države. „Statist. Jahrbuch für das deutsche Reich“ poroča, da je imela Nemčija sredi tega leta 61,102.000 prebivalcev. Po ljudskem štetju od 1. dec. 1905 jih je bilo 60,605.183, v zadnjih 7 mesecih se je torej prebivalstvo pomnožilo za pol milijona. V zadnjih desetih letih se je prebivalstvo nemške države pomnožilo za 8,350.000 duš, v 20

letih za 13,470.000. Od ustanovitve nemškega cesarstva (1871) se je pomnožilo prebivalstvo za 20 milijonov duš.

London šteje sedaj nad 7,100.000 prebivalcev, za pol milijona več nego l. 1901. London ima torej toliko prebivalcev kakor Češka.

Kitajskega jezika, oziroma temu sorodnih narečij, se poslužuje skoraj tretjina vsega prebivalstva naše zemlje.

Volná Myšlenka („Svobodna misel“), ki izhaja v Pragi, naznanja, da se snuje slovenska sekcija svobodne misli. Prihodnjič se ozremo na tozadevni oklic.

Trije veliki alpski tuneli. Tunel Moncenis, katerega gradnja je trajala od 1857. do 1871. leta, je dolg 12.233 metrov in je 1295 metrov nad morjem. Tunel je stal 75 milijonov K. — S. Gothardski tunel je dolg 14.884 metrov in je 1155 metrov nad morjem. Gradili so ga od l. 1872. do 1887.; stal je 67 milijonov K. — Simplonski tunel so gradili od l. 1898. do 1905., dolg je 19.803 metrov in je 705 metrov nad morjem; iz njega teče gorka voda, 1.300 litrov na sekundo. Stal je 80 milijonov K.

Najmrzleji kraj. Največja ledena masa je v Grenlandiji. Ta pokriva ves notranji del dežele, kjer se je led zbral že dolgo pred zgodovinsko dobo. Sedaj zavzema ta ledena masa 1,700.000 štir. kilometrov površine. Potemtakem je ledena gruča večja nego vsa vodena masa srednjeevropskega morja ter bi mogla pokrivati n. pr. Združene države severoameriške 400 metrov na visoko.

Drevje pokriva eno tretjino površja naše zemlje.

Draga knjiga. Med najdražje tiskane knjige sodi psaltir, ki sta ga leta 1459. tiskala Fust in Schöffer. Ta knjiga je iz velina in je bila tiskana v samo 20 izvodih. Za 12 izvodov se zna še dandanes, kje se nahajajo. Leta 1844. je bil en izvod te knjige prodan za ceno 125.000 kron. Leta 1904. je neki frankfurtski antikvar kupil en iztisk tega psaltirja na javni prodaji v Kodanju za 100.000 kron.

Električna toplota. Navadno mislijo, da izžariva električna žarnica le malo toplote. V resnici preide pa le 6 odstotkov električne energije v svetlobo, ostalo pa v toploto.

Časnikarstvo v Ameriki. Po izkazu statističnega urada v Washingtonu je bilo v letu 1905. izdanih po 19,624.757 izvodov časnikov na dan! To je po en časopis na štiri osebe. Ob nedeljah je bilo tiskanih le po 11,539.521 iztisov. Za reklame je bilo izdanih 1905. leta 150 milijonov dolarjev, to je 750 milijonov kron. Skupni kapital, ki so ga potrosili v tiskarske posle in v časnikarske svrhe, je znašal 364 mil. dolarjev.

200 letnica parnega stroja. Dasi so prvo železnico zgradili šele 1825. vendar obhajamo letos 200-letnico, odkar je bil iznajden parni stroj. Leta 1706. je namreč francoski fizik Denis Papin konstruiral prvi parni stroj, seveda primitivno sestavljen, ter ga je izročil vladajočemu grofu Karlu v Kaselu v poljubno porabo. Na podlagi te iznajdbe so šele sto let pozneje delali prve praktične poskuse.

Azil za mladoletne, ki so bili sodnijsko kaznovani, pa je upanje o njih, da ne zaidejo več na kriva pota, so otvorili na Šempeterski cesti v Gorici. Društvo v varstvo takih mladoletnih je najelo tam hišo ter nastanilo za sedaj 8 takih mladeničev pod nadzorstvom upokojenega orožniškega stražmeštra Cigoja; prostora je za 10. Društvo obskrbuje tudi nadzorstvo drugih starejših bivših kazencev, katerim se je preskrbelo delo, tako da izvršuje društvo res lepo, humanitarno nalogo. V azilu je prirejeno vse prav čedno ter je skrbjeno za najstrožji red. Otroci čutijo to dobroto, in vrača se jim veselje do poštenega dela in rednega življenja; upati je, da se jim tudi vrne ter da popolnoma pozabijo na luknje in skednje, po katerih so se potikali ter počeli kaznive reči. Predsednik društvu je vit. Catinelli, podpredsednik prošt Faidutti, v odboru so tudi sodnijski svetnik Jeglič, sodnijski pristav dr. Snider itd. Mladičev v azilu imajo 10—15 let; po narodnosti so: 7 Lahov, 1 Slovenec. — Društvo naj izkuša pridobivati si po vsi deželi vedno več članov in podpor.

Prebivalstvo Srbije. Srbija je imela meseca decembra 1905. leta 2,717.444 prebivalcev. Glavno mesto Beligrad je štelo 80.744 prebivalcev.

Samostani v Rusiji. V sami Rusiji je 700 samostanov. Vsi samostani so bogati. Samostan Aleksandra Nevskega ima na leto okrog 7 milijonov kron dohodkov. Samostan sv. Trojice pri Moskvi ima pa do 15 milijonov kron dohodkov.

Cerkveni muzej namerava ustanoviti v Sofiji bolgarski minister za uk in bogočastje Šišmanov.

Prebivalstvo v Bolgariji. Teh dni je izišla statistika o popisu prebivalstva v kneževini Bolgarski z nastopnim rezultatom: 2.800.000 prebivalcev se bavi s poljedelstvom, 17.000 s tekstilno industrijo, 49.500 se jih bavi s pekarstvom in mlinarstvom; 85.700 je črevljarjev in krojačev, 52.000 pa zidarjev. Vobče se bavi z industrijo 360.000 prebivalcev, s trgovino 149.000; 555.000 se jih bavi s privatnimi posli. Vojakov je 44.000, brez določenega posla jih je 33.000. Beračev in nemaničev je 14.200. Skupno prebivalstvo kneževine šteje 3.744.283 duš; od teh je 1.909.567 moških in 1.834.716 ženskih.

Iz seje c. kr. okrajnega šolskega sveta sežanskega z dne 29. oktobra 1906. (Ožji). Vzame se v znanje poročilo o zgradbi šolskega poslopja v Pliskovici. Dovolijo se preselitveni stroški dvema učiteljicama. Za neko šolo se napravijo nove klopi. Namesti se učiteljica ženskih ročnih del v Orleku. Enemu učitelju se prizna IV. in drugemu II. petletnina. Upokojenemu učitelju se prizna stanarina za mesec september. Nekemu učitelju se dovoljuje predplača. Sklene se premestiti nekega učitelja. — Dne 31. oktobra (pomnoženi). Stalno so bili nameščeni: Ferdo Kenda, prov. voditelj v Tomaju, voditeljem v Kazljah; Anton Mervič, prov. voditelj v Lokvi, učiteljem v Povirju; Alojzij Bekar, voditeljem na svojem mestu v Štorjah; Leopold Arko, voditeljem na svojem mestu v Kostanjevici; Henrik Legiša, voditeljem na svojem mestu v Škofljah; Andrej Rojic v Velikem Šolu, voditeljem v Branici. Trorazredna šola v Nabrežini se razširi v štirirazredno in dvorazredna v Povirju v troirazredno. Ustanovi se nova šola v Sesljanu. Za sedaj se zavrne prošnja za razširjanje enorazrednice v Divači v dvorazrednico in prošnja za ustanovitev nove šole v Volčjem gradu. Nove šole se bodo gradile prihodnje leto na Misljicah in v Gorjanskem. Osebnost status se izpopolni tako-le: Strekelj Albin, učitelj v Škočjanu in Avgust Tance v Nabrežini prideta iz II. v I. vrsto. Anton Mervič, začasni voditelj v Lokvi, in Ferdo Kenda, začasni voditelj v Tomaju prideta iz III. v II. vrsto. Odobri se proračun za 1907. leto.

Zbor kardinalov šteje sedaj 61 članov, in sicer 36 Italijanov in 25 Neitalijanov. Pod vladno Pija X. je umrlo že 8 kardinalov; leta 1904. so umrli trije: Horero, Celesia in Mocenni; leta 1905. trije: Langenieux, Aiuti in Pierotti in v tem letu dva: Spinola, nadškof v Sevili in Goosens, nadškof v Mehlini v Belgiji. V prvih treh letih papeževanja Leona XIII. je umrlo 13 kardinalov.

Razmerje katoličanov in analfabetov. Po najnovejši statistiki je to razmerje v sledečih deželah tako-le: Špansko 99,5% katolikov, 58% analfabetov, Italija 99,5% katolikov, 47% analfabetov; Avstr.-Ogrsko 76% katolikov, 36% analfabetov; Nemško 36% katolikov, 1,8% analfabetov; Dansko 0,2% katolikov, 0,3% analfabetov; Švedsko in Norveško 0% katolikov, 0,2% analfabetov.

Konsum alkohola v Evropi in zveznih državah Severne Amerike. Zanimivi so podatki, ki jih beremo v statističnem nemškem listu „Reichs-Arbeitsblatt“ o konsumu alkohola v Evropi in sever. Zveznih državah Severne Amerike v l. 1885—1903. Konsum vina v tej dobi je naraščal. V l. 1903. pride na jednega človeka povprečno: v Italiji 106 l (l. 1885. le 78 l), na Francoskem 101 l (97), v Švici 70 (71), v Avstr.-ogrski monarhiji 19 l, v Nemčiji 7 l, na Angležkem, Nizozemskem in Zveznih državah po 1½ l. — Žganja se je popilo: (poprečno na človeka) na Danskem 14 l, v Nemčiji 8 l, (l. 1885. le 7-2 l), na Nizozemskem, Francoskem, v Švici in v Rusiji po 4-7 l (6-6 l). Piva se je izpilo (na človeka): v Belgiji 217 l, v Angliji 135 l, (l. 1885 pa 123 l), v Nemčiji 116 (88), v Italiji 0-77 l (0-8), v Avstriji se popije: 1885 leta 20 l vina, 1903. leta 19 l vina, 1885. leta 32-5 l piva, 1903. leta 45 l piva, 1885. leta 9 l žganja, 1903. leta 11 l žganja. — g —

Razgled po šolskem svetu.

— **Češko vseučilišče v Pragi** ima jako nedostatne prostore. Češki dijaki so proti temu protestirali in zagrozili s štrajkom. Rektor in profesorji pa so jim štrajk odsvetovali zato so

dijaki poslali naučenemu ministrstvu resolucijo, v kateri zahtevajo, naj se da češkemu vseučilišču primernejše prostore.

— **Učiteljska v Avstriji.** Leta 1905/6 je bilo v Avstriji 49 moških učiteljskih s 8668 kandidati (v IV. letniku 1878 kandidatov), in 19 ženskih učiteljskih s 3738 kandidatinjami (v IV. letniku 900 kandidatinj.) Priraslo je v tem letu v učiteljske za moške, namreč češko v Poljski Ostravi. Število obiskujočih je poskočilo za 476, in sicer 414 kandidatov in 62 kandidatinj. — Nemških moških učiteljskih je 22, in sicer po 2 v Dol. Avstriji, na Moravskem, v Šleziji, na Tirolskem, na Štajerskem, po 1 v Gor. Avstriji, na Salcburškem, na Koroškem in v Bukovini, 8 pa na Češkem; čeških je 12, in sicer: 8 na Češkem, 3 na Moravskem in 1 v Šleziji, poljskih je 5 v Galiciji, poljsko-rusinskih 6 v Galiciji, 1 nemško-slovensko v Ljubljani, 1 hrvaško v Dalmaciji, 1 laško v Roveredu na Tirolskem, 1 nemško-slovensko-hrvaško-laško v Kopru. Ženskih učiteljskih je, in sicer: 10 nemških, 2 na Dunaji, po 1 v Lincu, v Inomostu, v Gradu, v Pragi, v Brnu, v Opavi, v Černovicah in v Celoveu; čeških sta 2, v Pragi in Brnu; poljska so 3, v Krakovem, v Levovu in v Přemislju; 1 nemško-slovensko v Ljubljani, 1 hrvaško v Dubrovniku, 1 laško v Tridentu, 1 nemško-laško-slovensko v Gorici.

— **Dijakinje v Nemčiji.** Število dijakinj na vseučiliščih v Nemčiji raste vedno bolj. V zadnjem polletju je bilo vpisanih 211 dijakinj, dočim jih je bilo leta 1905 le 140. Od teh dijakinj se jih 108 uči medicino, 66 modroslovje, 22 matematiko in prirodoznanstvo, 4 pravoslovje. Na vseučilišču v Freiburgu je bilo vpisanih 54 dijakinj, v Heidelbergu 57, v Monakovem 55, v Lipskem, v Würzburgu 8, v Tübingenu 5. Na drugih nemških vseučiliščih sprejemajo dijakinje le kakor slušateljice in teh je 1268, (leta 1905. le 1050). Skupno je bilo torej vseh dijakinj 1479 nasproti 1190 v minulem letu.

— **Popust učiteljem na železnici.** Hrvaški delegatje dr. Krasojević, dr. Grahovac, dr. Magdić in dr. Vinković so prosili ministra trgovine Košuta, da bi se ugodilo želji hrvaških učiteljev za polovično vožnjo po železnicah. Košut je obljubil, da ugodi v tem oziru prošnji hrvaških in obenem tudi madjarskih učiteljev. V naši državni polovici pa ne stori noben poslanec prav nič za učiteljstvo. Kar ima učiteljstvo, je, dognalo samo iz sebe.

— **Jugoslovanska literatura na češkem vseučilišču.** Društva jugoslovanskih dijakov v Pragi so izročila akademikemu senatu češkega vseučilišča ulogo, v kateri prosijo, da se osnuje na češkem vseučilišču katedra za jugoslovansko literaturo: slovensko, hrvaško, srbsko in bolgarsko. Število jugoslovanskih dijakov v Pragi se veča od leta do leta, pa bi se še povečalo, če bi bila na vseučilišču katedra za jugoslovansko literaturo. Baje tej želji ustrezajo s prihodnjim šolskim letom.

— **Ruski zgodovinar Tračevski.** V Petrogradu je 7. pret. m. umrl zgodovinar in profesor dr. Aleksander Tračevski v starosti 68 let. Spisal je mnogo zgodovinskih del.

— **Knjige in izobrazba v Ameriki.** Proizvajanje knjig v Ameriki je jako poskočilo. Dočim je leta 1880. prišla ena knjiga na 15.568 prebivalcev, se je proizvajalo leta 1900. že toliko knjig, da pride ena knjiga na 11.726 prebivalcev. Število analfabetov se je v tem času znižalo od 17 na 10%, dasi še vedno nimajo prave šolske obveznosti. Tako je n. pr. samo v Novem Jorku 100.000 otrok, ki ne obiskujejo šole.

— **Tehniške in trgovske šole na Pruskem.** V kraljevini Pruski je danes 19 šol, v katerih poučujejo o predelovanju kovin in gradbi strojev. V te šole hodi 3132 dijakov. Na Pruskem je dalje 33 arhitektskih akademij s 5885 dijaki, 39 šol za tekstilno (tkalsko) in druge industrije s 14.424 dijaki. Dalje se nahaja na Pruskem 1301 šola za strokovno-obrtno izobrazbo z 203.905 dijaki-obrtniki, ki so obvezani k strokovnemu pouku. 94 sličnih zavodov s 23.905 dijaki obstaja za prostovoljni pouk. Trgovskih šol je 316 s 34.206 dijaki. V desetih okrožjih je uveden obvezni pouk v trgovski stroki. Obrtne zadruge, osobito peki in mesarji, vzdržujejo 423 strokovnih šol z 28.124 dijaki.

— **Nova šolska ureditev na Ruskem.** Bivši ruski naučni minister je izdelal nov zakonski načrt o ureditvi novih ljudskih šol, ki bi bil predložen dumi, da ni bila razpuščena. V tem načrtu je določeno, da se otvori 265.012 novih ljudskih šol, ako bi se hotelo uvesti v Rusiji splošno šolsko dolžnost.